

1. Jedna od najstarijih snimki "Podravine" Ludbreg (1919.) prva momčad čuči i leži, a druga momčad stoji.
 2. Najuspješnija momčad "Podravine" Ludbreg iz 1957. godine, kada je izborena Zagrebačka zona.
 3. NK "Podravina" Ludbreg 1994. godine, član II. HNL-sjever.

Franjo VRTULEK

NOGOMET U LUDBREGU (1919. - 2005.)

Uvod

Neki povjesničari i istraživači tvrde da je igra s loptom prvi puta opisana još prije pet tisuća godina. Kinezi su tada okrugli predmet napunjen životinjskim krznom ili perjem gurali u igri svim dijelovima tijela, osim rukama. Predmet je trebalo nagurati između dviju bambusovih grančica. Neki misle da je to preteča nogometa.

Naši su kroničari zabilježili sjećanja starih stanovnika Županje, koji su iznosili da su se Englezi oko 1880. godine, koji su boravili u Županji radi sječe slavonskih šuma, svakodnevno zabavljali igrama koje su donijeli iz svoje domovine, a među njima je bio i nogomet. U nogometu su sudjelovali i domaći Županjci, pa se uzima da je nogomet u našoj zemlji počeo upravo u Županji te davne 1880. godine.

U Ludbregu, godine 1919. gospoda Josip Gradinski i Viktor Fizir "izumili" su (tako piše u prvom pisanom aktu) Nogometni športski klub, koji danas nosi ime "Podravina". Tako je i u Ludbregu organizirano započela igra najvažnije sporedne svari na svijetu - nogometa. Prva nogometna utakmica u Ludbregu je odigrana 13. srpnja 1919. godine. No, nogomet se u Ludbregu, po sjećanju starih Ludbrežana, igrao još i prije prvog svjetskog rata, a igrali su ga studenti za vrijeme ljetnih praznika.

Počeci nogometa

Engleski kraljevi su, primjerice 1365. godine i kasnije u nekoliko navrata zabranjivali loptanje nogom da bi ponovno pridobili svoje podanike na vježbanje samostrelom. To očito govori da se nogomet u Engleskoj, na neki način, već igrao. Igre loptom bile su od davnina, a posebno u doba renesanse omiljene te su ih igrali i stari i mladi, pa i žene. U vremenu od 1487. do 1735. godine u raznim gradovima kod nas bilo je zabranjivano loptanje zbog toga što se njime nekoga ometalo. No, bilo je i službenih zahtjeva da se loptanje dozvoli.

Prvi hrvatski naziv za loptu i loptanje javlja se također negdje u to vrijeme, a koriste se riječi mjehur, balon, kruglja i slično. U knjizi "Slike iz općeg zemljopisa" iz 1890. godine opisan je i sportski život, a jedna slika pokazuje i nogometnu igru koja se naziva "udaranje kruglje nogom", a nalazi se i izraz "nožno igranje krugljom".

Igra u kojoj se lopta udara nogom i u kojoj se poštuju pravila engleskog Football Associationa u našim se krajevima zna i o tome piše već u drugoj polovici 19. stoljeća. Prema dosadašnjim istraživanjima utvrđeno je da se nogomet potkraj 19. stoljeća sve češće igrao u svim našim lukama na Jadranu, gdje su pristajali engleski brodovi: 1887. godine u Zadru, 1896. u Trogiru, pa u Puli, Rijeci i drugdje.

Negdje oko 1875. godine u istočnu Slavoniju dolaze engleski stručnjaci za šumarstvo i eksploataciju šuma sa zadatkom da ispituju mogućnosti sječe golemih površina šuma. Jedna takva skupina našla se i u Županji, koja je u slobodno vrijeme rado igrala nogomet i tenis, odlazila u lov, posebno u lov konjima te su jahali i mačevali se. To je bilo oko 1880. godine te se ta godina uzima za početak nogometa u Hrvatskoj.

Prva nogometna pravila kod nas

Zasada još nije dovoljno istraženo niti dokazano, ali je kao usmena predaja zabilježeno da su već 1888. godine u Županji odigrali nogometnu utakmicu vlasnici i radnici dviju tvornica tkanina - iz Županje i Belišća. Vlasnici tih tvornica bili su Englezi, pa je predaja vjerojatno točna.

Značajni razvitak športu, nogometu posebice, pridonio je dr. Izidor Kršnjavi, dok je bio predstojnik Odjela za bogoštovlje i nastavu (1891. - 1896.) u Hrvatsko-slavonskoj-dalmatinskoj vladi. Profesor Franjo Bučar, pionir modernoga športa u nas, ispunio je kasnije sva očekivanja dr. Izidora Kršnjavog, što se tiče raznih športova, pa i nogometa posebice. Sve do 1894. godine upotrebljava se riječ **football**, a tada se po prvi put pojavljuje domaća riječ - **nogomet**. Od te godine se u Zagrebu igra nogomet na gotovo svim slobodnim površinama. Godine 1896. napravljena su i prva pravila nogometne igre na hrvatskom jeziku, odnosno napravljen je prijevod pravila s njemačkog jezika. Pravila su objavljena u četvrtom broju lista "Sport" od 1. ožujka 1896. godine. Deset godina kasnije, 1905. godine HAŠK izdaje prva svoja litografirana pravila. Početkom 1908. godine izašla su, ponovno u izdanju HAŠK-a, Pravila nogometa, koja su prevedena s engleskog originala. Pravila su doživjela i drugo izdanje, a 1911. godine Rješenjem Hrvatskog športskog saveza (od 30. svibnja) proglašena su službenim pravilima Saveza. Tako su nogometaši Hrvatske dobili svoja prva službena pravila s tumačenjem za njihovu primjenu i to godinu dana prije nego je u Hrvatskoj imenovano prvo nogometno rukovodstvo i još nešto više prije nego je organizirano prvo nogometno prvenstvo.

Početak osnivanja nogometnih klubova

Prvi klub u Hrvatskoj, koji u svom imenu naglašava opredijeljenost za nogomet je Prvi nogometni i športski klub "Zagreb" ili PNIŠK, osnovan početkom jeseni 1903. godine. Studenti Zagrebačkog sveučilišta osnovali su 6. studenoga iste godine Akademski Sport Club, kojemu je bila zadaća da gaji sve grane modernoga športa. Već na svojoj prvoj Glavnoj godišnjoj skupštini 1904. godine mijenja se ime u Hrvatski akademski športski klub - HAŠK. Također u Karlovcu 1903. godine se osnivaju "Trenk" i "Panonija", u Samoboru "Šišmiš", a u Splitu nogomet igraju u Hrvatskom sokolu i srednjoškolskom klubu "Šator", osnovanom 1904. godine. Na Trsatu je 1905. godine osnovana "Slavija", sljedeće 1906. u Slavonskom Brodu "Marsonija", u Sisku Ferijalni športski klub "Segesta", u Koprivnici Đački športski klub Koprivnica i tako se nogomet nezadrživo širi. U okviru Hrvatskog sokola 1907. godine nogomet se igra u Đakovu, Osijeku, Puli, Sušaku, Svetom Ivanu Zelini i Varaždinu, a 1908. godine u Bjelovaru, Požegi, Virovitici i Virju, 1909. u Ivanić Gradu i Križevcima, od 1910. u Petrinji i Čakovcu, a prije I. svjetskog rata nogometne klubove imaju i Kaštel Stari, Donja Kaštela, Knin, Opatija, Omiš, Osijek, Sinj, Solin, Slavonski Šamac, Šibenik, Šibenik-Mandalina, Trogir, Vranjic te brojna druga mjesta.

Naši poznati nogometni klubovi Hajduk u Splitu i Prvi hrvatski građanski športski klub, poznat kao "Građanski" iz Zagreba osnovani su 1911. godine. Hrvatski nogometni klub "Hajduk", čija su pravila odobrena od ondašnjih austrijskih vlasti u Zadru 13. veljače 1911. godine, osnovali su praški studenti iz Splita, a do I. svjetskog rata 1914. godine odigrano je ukupno 75 utakmica s domaćim i inozemnim klubovima. Kako je "Hajduk" osnovan na "dišpet" nerazumijevanja nogometa u već postojećem Hrvatskom športskom klubu Split, tako je zagrebački "Građanski" osnovan kao protivljenje građana da se u našem glavnome gradu osnuje mađarski nogometni klub, koji bi bio uključen i u Mađarski nogometni savez. Hrvatski građanski športski klub, skraćeno zvan "Građanski" osnovan je 2. prosinca 1911. godine. Recimo još samo, da se Hrvatska nogometna reprezentacija prvi puta javlja 1940. godine, a u vremenu od 1940. do 1944. godine odigrala je 19 utakmica, zabilježivši devet pobjeda i četiri neriješena rezultata, dok je šest utakmica izgubila. Protivnici su joj bile reprezentacije Švicarske, Mađarske, Njemačke, Italije, Slovačke, Bugarske i Rumunjske. Zatim je 1956. godine Hrvatska igrala s Indonezijom 5:2, a prvu utakmicu Hrvatska nogometna reprezentacija u slobodnoj Hrvatskoj igrala je 1990. godine: Hrvatska - SAD 2:1. Do sada je odigrano više stotina utakmica u kvalifikacijama i na svjetskim i europskim prvenstvima, kao i prijateljskih utakmica. Najveći uspjeh je svakako osvajanje trećega mjesta na Svjetskom nogometnom prvenstvu 1998. godine u Francuskoj.

Nogomet u Ludbregu

Najvažnija sporedna stvar na svijetu zapljusnula je i Ludbreg. Nogomet se igrao još prije I. svjetskog rata na obalama rijeke Bednje za vrijeme ljetnih kupanja učenika i studenata koji su bili na školskim praznicima. No, poslije rata, godine 1919. dvojica Ludbrežana, obrtnik Josip Gradinski i svestrani ludbreški hoteljer, vlasnik kina, prvoga autobusa itd. Viktor Fizir "izumili su", kako su to oni rekli, Športski nogometni klub, koji je najprije dobio ime "Ilirija", pa "Iovia", a zatim "Podravina", što je ostalo i do danas. U to vrijeme osnivanja kluba ime "Podravina" nosilo je mjesno pjevačko društvo. Klub je osnovan 28. svibnja 1919. godine, prva lopta kupljena je 20. lipnja, a prva utakmica između prve i druge momčadi održana je 13. srpnja iste godine. Prva je momčad pobijedila s 5:3. Za prvoga predsjednika Športskog nogometnog kluba izabran je ugledni građanin Ludbrega Ljudevit Vrančić, a za članove Uprave Josip Gradinski, Zvonko Kerstner, Zlatko Weinrebe, Feliks Kečkeš i Nikola Cestar. Prema nekim sjećanjima momčad su sačinjavali: Josip Gradinski, Viktor Fizir, Josip Hlastec, Viktor Dobec, Đuro Kemec, Zlatko Weinrebe, Zvonko Kerstner, Rade Lukić, Stjepan Papp, Đuka Mlinarić, Antun Janušić, Feliks Kečkeš, Stjepan Kemec, Zlatko Truhović i Josip Gaži. Prva međuklupska nogometna utakmica je odigrana na starom ludbreškom sajmištu protiv Nogometnog kluba iz Koprivnice, današnjeg prvligaša Slaven - Belupa. Prema sjećanju Stjepana Kancijana, tadašnjeg ludbreškog učitelja glazbe i plesa, postave u prvoj utakmici izgledale su ovako: Za Ludbreg su nastupili: Stjepan Papp, Viktor Fizir, Zlatko Weinrebe, Stjepan Kancijan, Đuka Mlinarić, Feliks Kečkeš, Đuro Kemec, Jožica Weinrebe, Josip Gradinski, Rihard Hirsch i Stjepan Kemec. Za Koprivnici su igrali: Krešo Fridrih, Ivančić, Ferdo Fridrih, Šavor, Karlo Fridrih, Čuković, Božo Jović, Rotar, Slavko Hirschl, Božović i Uzelac. Prvo poluvrijeme sudio je Ludbrežanin Julius Weinrebe, a drugo poluvrijeme sudio je sudac iz Koprivnice.

U samom početku u okviru Kluba, osim nogometa bila je i hrvačka i boksačka sekcija te dramska i

plesna sekcija. Kako su članovi Kluba ujedno bili i članovi Hrvatskoga sokola pored nogometa odlazilo se i na fiskulturne vježbe i laku atletiku u Sokolanu u Starom gradu. U prve dane nogomet se igrao tri puta tjedno: ponedjeljkom, srijedom i nedjeljom. Nogometna sezona te prve godine osnivanja završila je 28. studenoga. Klub je radio sve do 1929. godine kada mu je rad zabranjen u vremenu poznate šestosiječanjske diktature starojugoslavenske monarhije.

Klub ponovno nastavlja radom 25. svibnja 1930. godine na inicijativu Antuna Fučkara i Đure Kemeca. Sazvana je skupština na kojoj se ponovno obnavlja rad i novo ime je Sportsko društvo "Podravina" Ludbreg. Klub okuplja sve veći broj mladih iz Ludbrega i okolnih mjesta te djeluje sve do 1942. godine. Zbog odlaska gotovo triju kompletnih momčadi u rat, ili su odvedeni u logore, u Sportskom društvu "Podravina" zamro je svaki život. Rad kluba je obnovljen nakon rata, a nije mu se vratilo sedamnaest starih članova. Poslije rata klub dobiva svoje igralište, sadašnji Stadion "Podravina", a u tom razdoblju najzaslužniji za razvitak kluba su Ruda Perin, Đuro Kemec, Viktor Fizir, Mirko Pokos, Josip Gerić, Vlado Fotak, Božo Hlastec, Rok Kancijan, Gašo Radaković, Đuro Đinđić, Josip Nemet, Tomo Stanko, Ivan Šalig i drugi.

Značajne sportske uspjehe "Podravina" je imala već od 1950. godine, a posebice od 1957. godine kada se natjecala u Nogometnoj ligi Varaždinsko-koprivničkog podsaveza, da bi se 1960. godine plasirala i u Zagrebačku nogometnu zonu. To su izborili igrači: Viktor Kolak, Franjo Međimorec, Branko Radaković, Božidar Đekić, Stjepan Ozimec, Uglješa Špikić, Vladislav Vindakijević, Ruda Novak, Ivica Novak, Franjo Novak, Rok Jemrić, Franjo Jemrić, Franjo Henezi i Ivan Picek. Ulaskom u Zonu momčad se znatno proširila i pomladila, pa su došli brojni novi nogometaši. Novi veliki uspjeh "Podravine" je zabilježen ponovno u sezoni 1979./80. kada "Podravina" ponovno ulazi u zonu, ovoga puta u Zonu Varaždin - Čakovec - Krapina. Novi veliki pohod "Podravine" uslijedio je od 1989. godine kada se natječe u Nogometnoj ligi Zajednice općina Varaždin. "Podravina" je u pet godina preskočila pet razreda (od Općinske nogometne lige, Nogometne lige Zajednica općina, IV. i III. HNL - sjever) da bi 1994. godine dospjela u Drugu hrvatsku nogometnu ligu - sjever. Bio je to uspjeh nad uspjesima, i to svih generacija "Podravine", a posebice generacije koja je igrala u Trećoj hrvatskoj nogometnoj ligi - sjever te u kvalifikacijama izborila ulazak u II. HNL-sjever. U toj generaciji bili su: Zvonko Matijašec, Nevenko Herenčić, Velimir Špikić, Mario Ružić, Ivan Hajdinjak, Damir Borović, Damir Sačer, Alen Novak, Roman Sović, Stjepan Špoljarić, Mario Pofuk, Berislav Slukić, Neno Hrešč, Dubravko Špoljarić, Dražen Crnković, Dražen Kolak, Robert Majhen, Miroslav Lovrenčić, Kruno Crkvenčić, Drago Pajak, Mladen Gača, Franjo Ciler, Kruno Tuskor te trener Đuro Kolonić i predsjednik kluba Stanko Žnidarić. Ulazak "Podravine" u Drugu nogometnu ligu dao je novoga zamaha u razvitku nogometa u Ludbregu, ali i cijelom ludbreškom kraju. Danas se "Podravina" vrlo uspješno natječe u Trećoj hrvatskoj nogometnoj ligi - sjever s brojnim značajnim klubovima s područja više županija. Godina 2004. bila je jubilarna. U njoj se navršila 85. obljetnica osnutka i uspješnog rada Nogometnog kluba "Podravina" Ludbreg u kojoj su nove generacije mladića, a od 2002. godine djeluje i Ženski nogometni klub "Podravina" Ludbreg.

Nogomet u ludbreškom kraju

Cijeli ludbreški kraj poznat je po nogometu. Gotovo svako selo ima svoj nogometni klub, a postoje i dvije lige Športskog nogometnog saveza Ludbreg, prva i druga. Pobjednik Druge lige ŠNS ulazi u Prvu

ligu ŠNOS, a pobjednik Prve lige ŠNS ulazi u Županijsku nogometu ligu Varaždin. Nogomet se vježba redovito, a redovito se održavaju i nogometne utakmice. Na ludbreškom području djeluje i posebna trenerska te posebna sudačka organizacija.

Evo i pregleda nogometnih klubova na cijelom ludbreškom području po godinama osnivanja: "Podravina" Ludbreg (1919.), "Bukovčan" 27 Mali Bukovec (1927.), "Dinamo" Apatija (1930.), "Poljanec" Poljanec (1932.), "Mladost" Sigetec (1933.), "Gora" Globočec (1933.), "Drava" Sveti Đurđ (1934.), "Sloga" Slokovec (1935.), "Plitvica" Selnik (1937.), "Zadrugar" Hrastovsko (1947.), "Bukovčan" Veliki Bukovec (1948.), "Radnički" Hrženica (1951.), "Podravec" Sesvete (1953.), "Mladost" Sveti Petar (1953.), "Podgora" Bolfan (1956.), "Omladinac" Madaraševac (1963.), "Polet" Martijanec (1973.), "Kalnik" Čukovec (1973.), "Ajax" Komarnica (1974.), "Lunkovec" Lunkovec (1974.), "Podravka" Struga (1974.), "Dinamo" Vrbanovec (1975.), "Karlovec" Karlovec (1975.), Općinski nogometni savez Ludbreg (1976.), "Poljoprivrednik" Kapela (1975.), "Croatia" Dubovica (1975.), "Razvitak" Čičkovina (1979.), "Bednja" Slanje (1980.) te Ženski nogometni klub "Podravina" Ludbreg (2002.).

Izvori i literatura:

1. Sto godina nogometa u Hrvatskoj 1880-1980. (Zagreb 1980.)
2. Hrvatski nogometni savez 1912. - 1992. (Zagreb 1992.)
3. Franjo Vrtulek: NK "Podravina" Ludbreg (Ludbreg 1994.)
4. Franjo Vrtulek: Lopta je okrugla (Ludbreg 1995.)
5. Franjo Vrtulek: Nogomet u ludbreškom kraju (Ludbreg 1999.)
6. Novinski napisi autora u "Večernjem listu" i "Ludbreškom listu"
7. Službeni bilteni ONS Ludbreg, od 1976. godine kada je osnovan
8. Fotografije iz arhive autora.